

sók is be vannak aggatva azon jelesek arczképeivel, kik azon intézetből fényes pályára lépve, jóltevői lettek az intézetnek, diszei az angol nemzetnek. Az ifjuság e jeleseket minden nap látva, egész életpályájokat megismeri s hozzájuk hasonló lenni törekszik. Adja Isten, hogy nálunk is minél hamarább valósuljon.

Benczédi Gergely,
ig tanár.

2.) Tordai közéletanodánkról.

A tordai unitárius közéletanodába felvétetett ez évben 185 tanuló. Ezek közül az öt gymnasialis osztályban tanult 79, a négy elemi osztályban 84 tanuló; osztály nélküli, részint kezdő, részint pedig csak egyes tárgyakat hallgató, volt 22. Évközben eltávozott az intézetből 15, meghalt 1, huzamosabb ideig beteg volt 2, maradt tehát az intézetben év végeig 167 tanuló. Elég szép szám, mely ez intézet életrevalóságát és szükségességét minden orácziónal szebben bizonyítja.

Vallás szerint: unitárius volt 79, ev. ref. 54, róm. kath. 20, lutheranus 3, gör. kath. 23, gör. kel. 3, izraelita 3. — Nemzetiség szerint: magyar volt 157, oláh 26, cseh 1, szláv 1.

Mielőtt jelentésemben tovább mennék, a helyi viszonyokat nem ismerők érdekében megjegyezni kívánom, hogy ezen 79 unitárius tanuló közül, kik ez évben intézetünkben oktatást nyertek, legalább is 50-en a nyomasztó anyagi szükségek miatt, ez intézet hiányában, nem részesíthettek volna magasabb rendű oktatásban. E megjegyzést részben azért is tettem, hogy midőn iskoláink jövőjéről szóval vagy írásban tanácskozunk, az ily dolgokat nem szabad figyelmen kívül hagynunk, ha méltók akarunk lenni a fiaságra.

Tanított az intézetben 4 rendes tanár, 4 köztanító, 1 irás és rajz és 1 énektanító, összesen tehát működött 10 tanító. A rendes tantárgyakon kívül Iszlai Márton, köztanító, tanított még testgyakorlatot az egész ifjuságnak és műéneket a gymnasialis osztályoknak.

Ez évben az iskola ünnepélyes megnyitása alkalmával adatott át a közhasználatnak az újon épített 6 terem; ugyanekkor foglalta el tanári székét Derzsi Károly atyánkfia is, kiben intézetünk tanereje tetemes erősödést nyert. — Ez évben 5 tanterem a kor igényeinek megfelelőleg rendeztetett be, s az iskola egészen békerítettett.

A jótéteményekben is gazdag volt ez esztendő iskolánkra nézve. A jóltevők alább közlendő névsora fényes bizonytságot teszen az intézetünk iránti közérdekeltségről; de azt megelőzőleg még további elismerésre és köszönetre méltó két szép tettet kell megemlítenem, ugyanis:

Fekete Ferenc, buzgó hitrokonunk, ki a jótéteményekben mindig az elsőik között van, a Batka-féle természettani eszköz-gyűjteményt ajándékozta iskolánknak, s ezzel a természettani szertár alapját megvetve, óriási hiányt pótolta ki iskolánkban.

Báró Kemény György, tordamegyei főispán ur, ki iskolánk iránti érdekeltségének és részvételének már több ízben hálás köszönetre méltó szép tettekkel adta jelét, ez évben is 2 o. é. aranyat tűzött ki a IV-ik és V-ik gymnasialis osztálybeli tanulók magyar nyelvtani dolgozataira, azon meghatározással, hogy említett díjjal két oly ifju jutalmaztassék meg, kiknek magyar nyelvtani dolgozataik a legtöbb helyesírási és fogalmazási képességgel vannak írva.

Az igazgatóság az egyik aranyat Sulucz Gyula V-dik gymn. osztályu tanulónak, a másikat Csegezi Gyula IV-dik gymn. osztályu tanulónak ítélte oda, mint a kiknek magyar nyelvtani dolgozataik a kitűzött feltételnek leginkább megfeleltek.

Néhai boldogemlékezetű Fejér Márton által szépíráásra tett alapítványból az 1 frtos ezüst tallért Májai Béla, V-ik gymn. oszt. tanuló nyerte el.

Az iskolai könyvtár gyarapítására egy zártkörű tánczvizgalom rendeztetett Junius 6-án a nagy berekben, melynek tiszta jövedelme 117 frt. 45 kr. o. é. Midőn ezt megemlítem, egyszersmind forró köszönetet mondok a nagy érdemű közönségnek a szives, áldozatkész pártfogásért.

A mint említettem, ez évben adatott át a közhasználatnak 6 új terem, a kor igényeinek megfelelőleg rendeztetett be 5 tanteelem, és az iskola egészen békerítettett. Az építési költségek összege 7217 frt. 94 kr.

Az építési költségek fedeztettek részint a néhai boldog emlékezetű Jobbágy András-féle hagyaték eladott részeinek árából, részint pedig a buzgó hitrokonok és tanügybarátok áldozatkészségéből*). Ugyanis az építés megkezdése előtt az igazgatóság felszó-

*) Az adakozók neveit lásd az Aranykönyvben: — Szerk:

lította a buzgó hitrokonokat, a helybeli és vidéki ügybarátokat, hogy áldozatkészségökkel segítsék elő ez intézet nagyobbitását és czélszerű berendezését, melynek fennállása, e vidék viszonyait tekintve, mind társadalmi, mind nemzeti szempontból nélkülözhetlen.

A felszólításoknak szép eredménye lett, melyet midőn ezenel közzéteszek, egyszersmind forró köszönetet mondok intézetünk és a tanügy nevében az illetőknek, kiknek áldozatkészségök által intézetünk s ez által a tanügy erősödést nyert.

Vajha hazánk minden vidékein a közérdekeltség és részvét állanának tanintézeteink őreiül, mert akkor valóban biztosítva volna hazánkban a tanügy óhajtvá várt felvirágzása!

Ezzel kapcsolatban nem mulaszthatom el, hogy forró köszönetet ne mondjak Paulás mérnök urnak, a ki a munkavezetést minden díj nélkül — csupán a tanügy iránti szeretetből — felvállalta, s azt a legnagyobb köszönetre méltó pontossággal végre is hajtotta.

Azonban, hogy iskolánk oly díszesen felépült, azt igen nagy részben Szigethi Sándor, derék isk. felügyelő gondnokunknak köszönhetjük. A dicsőség orozslán része minden esetre őt illeti, a ki mint jó vezér, tettel és szóval, a munkában és a tanácsban legelől járt, buzditott és lelkesített, s ha szükség volt reá, a kishitűeket illetőleg, feddett; szóval, fáradhatatlan buzgalommal minden követ megmozdított a cél elérésére. Fogadja a tkts. gondnok ur a tanügy nevében legforróbb köszönetünket. Adjon Isten mentől több ily gondnokot intézetünknek !!

Pálfi Károly,
ig. tanár.